

به نام خدا

بیماری‌های دستگاه تناسلی دختران

رن کولوژی کودک و نوجوان

د. لقمان

۱- دکتر آذر احمدزاده: استادیار گروه بیماری‌های زنان و مامائی، دانشگاه

علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

۲- دکتر علی احمدزاده: استاد گروه زنان - نوروژن، دانشگاه علوم

پزشکی جندی شاپور اهواز

چاپ نخست

زمستان ۱۳۹۲

عنوان و نام پدیدآور	: احمدزاده، آذر، ۱۳۵۷ -
سرشناسه	: بیماری‌های دستگاه تناسلی دختران: (ژنیکولوژی کودک و نوجوان) / مولفین : آذر احمدزاده، علی احمدزاده.
مشخصات نشر	: اهواز: انتشارات علوم و فنون پزشکی اهواز، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۵۷۶ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول (بخشی رنگی)، نمودار (بخشی رنگی).
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۲۵-۱۶-۱
وضعیت فهرست نویسی	: قیفا
بازدادش	: واژه نامه.
یادداشت	: کتابنامه.
زبان دیگر	: ژنیکولوژی کودک و نوجوان.
موضوع	: پزشکی کودکان دختر
موضوع	: پزشکی نوجوانان دختر
موضوع	: دستگاه های تناسلی، ادراری — بیماری‌ها- تشخیص
شناسه افزوده	: احمدزاده، علی، ۱۳۲۹.
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ۹۷۸/۷۸۹
رده بندی دیویی	: ۶۱۹/۹۲۰۰۰۵۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۱۶
کتاب با عنوان بیماری‌های دستگاه تناسلی کودکان و نوجوانان تألیف دکتر آذر احمدزاده و دکتر علی احمدزاده مطابق بند ۳ ماده ۷ آیین نامه در جلسه کمیته انطباق ترجمه و روخوانی ۹۲/۸ جهت چاپ مورد تأیید قرار گرفت.	

هر گونه چاپ و تکثیر (اعم از: زیراکس، بازنویسی، ضبط کامپیوتری، تهیه CD) از محتویات این اثر بدون اجازه کتبی از مولف ممنوع است. متخلفان به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از مولفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

مرکز نشر و پخش: اهواز-امانیه- خیابان سقراط غربی جنب مجتمع تصادفات دادگستری- کوچه خاکسار- پلاک ۱۲۰

تلفن تماس: ۰۶۱۱-۳۳۳۲۸۹۳-۳۳۳۲۸۶۵

دورنگار: ۰۶۱۱-۳۳۶۴۵۶۸

نشانی اینترنتی: www.olomofonon.com

پست الکترونیکی: olomofonon.pezeshki@gmail.com

نام کتاب: بیماری‌های دستگاه تناسلی کودکان و نوجوانان

مولفین: آذر احمدزاده، علی احمدزاده.

صفحه‌آرایی: بیت سیاح

ناشر: انتشارات علوم و فنون پزشکی اهواز

نوبت چاپ: اول- زمستان ۱۴۰۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

به نام خدا

خرد تا ابد در نیاید ترا	که تاب غرد بر نتابد ترا
برآتم کزین ره بدین تنگنای	به غشودی تو زخم دست و پای
حفاظت چنان باد در کار من	که غشود گردی ز گفتار من

(سکیم نظامی)

با وجود آنکه ناهنجاری‌های تکاملی دستگاه تناسلی دختران بسیار بااهمیت و متنوع بوده و گاهی باعث بستند ولی در عمل آن طور که شایسته‌ی آن است در بخش‌های کودکان و زنان شناخته شده به آن پرداخته نمی‌شود. دست‌کم می‌توان گفت که در کشور ما، پس از معاینه‌ی نخست در هنگام تولد و معلوم شدن جنسیت نوزاد، در مراجعات بعدی دستگاه تناسلی مورد توجه قرار گرفته و معاینه نمی‌شود. زیرا، در شیرخوارگی تقریباً همیشه بیمار به هنگام معاینه پوشک بر روی او از شیرخوارگی نیز دختر بچه و والدینش هر دو نسبت به معاینه‌ی دستگاه تناسلی او رغبت خاصی نشان نمی‌دهند، مگر مشکلی جدی احساس نمایند. به نقل از کتاب معتبر ژنیکولوژی نوک، کشوری غربی نیز معاینه‌ی دستگاه تناسلی چندان متداول نیست به طوری که تنها شمار اندکی متخصصان کودکان و زنان، دستگاه تناسلی دختران را در مراجعات رایج معاینه می‌کنند. از این رو ضایعات دستگاه تناسلی خارجی و داخلی (که در این سنین عسلکردی ندارند) مورد توجه قرار نرفته و پنهان می‌مانند.

خوشبختانه، در دهه‌های گذشته در کشورهای توسعه یافته "ژنیکولوژی کودک و نوجوان" یا به اختصار PAG (Pediatric and Adolescent Gynecology) به عنوان یک رشته‌ی فوق تخصصی یا دست کم فلوشیپ پذیرفته شده و در سال ۲۰۱۳ هفدهمین گنگره جهانی PAG در هنگ کنگ و در همین سال بیست و هفتمین گنگره ملی سالانه آن در آمریکا (در شهر میامی) برگزار گردید. در اروپا نیز سیزدهمین کنفرانس اروپائی PAG در سپتامبر ۲۰۱۴ در لندن برگزار خواهد شد. بوداپست پایتخت مجارستان دست کم سه بار میزبان این گنگره بوده است. کشور مجارستان خاستگاه بزرگان رشته‌ی بیماری‌های زنان و زنانی نظیر پروفسور Ignaz Philipp Semmelweis (1818-1865) است. پروفسور سملوویس نخستین بار پروسیژرهای آنتی‌سپتیک را معرفی کرد و سبب و روش درمان تب نفوس را که در قرن نوزدهم شیوع و مرگ و میر بالائی داشت به جامعه پزشکی معرفی نمود. از این رو، به پاس خدمات این مرد بزرگ نام نخستین دانشگاه دولتی بوداپست "دانشگاه سملوویس" انتخاب شد. در این دانشگاه پیشرو به لحاظ ژنیکولوژی در سال ۱۹۷۸ رشته‌ی "ژنیکولوژی کودک و نوجوان" به همت پروفسور George Creatas به عنوان یک رشته‌ی فوق تخصصی مصوب شد و دستیار پذیرفت. دستیاران این رشته از میان متخصصین بیماری‌های

زنان و مامائی و یا متخصصین کودکان انتخاب شده و پس از گذراندن یک دوره سه ساله فارغ التحصیل می شوند. در این کشور سال ها است که بخش بالینی مستقل ژنیکولوژی کودک و نوجوان دایر است به طوری که تا سال ۲۰۰۷ دست کم ۹۴ پزشک در این بخش آموزش دیده و هم اکنون در کشورشان مشغول به کاراند.

مراجعه کنندگان به این پزشکان را دختران مبتلا به مشکلات دستگاه تناسلی در محدوده سنی نوزادی تا ۱۸ سالگی تشکیل می دهند. در سطح جهانی هم یک فلوشیپ به نام:

IFEPAC (International Fellowship of European Pediatric & Adolescent Gynecology)

وجود دارد که با امتحان ورودی دستیار می پذیرد. گرچه مقر برگزاری دبیرخانه این فلوشیپ شهر پراگ در جمهوری چک است. ولی محل آموزش آن ممکن است در آن کشور و یا کشوری دیگر باشد. در ایالات متحده آمریکا گرچه هنوز PAG در شمار فوق تخصصی های معذب رسته بیماری های زنان و مامائی نظیر رشته های اندوکرینولوژی و ناباروری، پریناتولوژی، ژنیکولوژی زنان و جراحی ترمیمی لگن (اروژنیکولوژی) نیست. اما، در سال ۲۰۱۱ در این کشور یک کتاب در دانشگاه سینسیناتی واقع در ایالت اوهایو، که پیش از این PAG مجرای رسته ای "طب نوجوان" محسوب می شد مجزا و به عنوان فلوشیپی مستقل موسس و دستیار پذیرفت.

در سال ۲۰۰۹ کتاب "Pediatric, Adolescent and Young Adult Gynecology" توسط پروفسور Albert Altchek و همکارانش در ۵۲۰ صفحه منتشر شد. از بیست و شش سال پیش انجمن ژنیکولوژی کودک و نوجوان آمریکا "مجله ژنیکولوژی کودک و نوجوان" را با نام اختصاری NASPAG به سردبیری پروفسور Joseph S. Sanfilippo منتشر می کند. در سال ۲۰۱۲ چاپ ششم کتاب "Pediatric and Adolescent Gynecology" تالیف پروفسور Herriot Emans و همکارانش منتشر شد. این کتاب دانه ای ژنیکولوژی اطفال را که رابطه تنگاتنگی با اروولوژی اطفال دارد گسترده تر دانسته و آن را تحت عنوان "Pediatric Urologic Gynecology" در نظر می گیرد. اصولاً دستگاه های تناسلی و ادراری تکامل جنینی مشترک و درهم آمیخته ای دارند به همین دلیل است که بسیاری از ناهنجاری های دستگاه تناسلی با ناهنجاری های کلیه و مجاری ادراری هم آهاند. به عنوان مثال هرگاه دختر بچه ای دچار ناهنجاری سیستم مولرین به ویژه از نوع مادرادی باشد، احتمال آژنزی یا هیپوپلازی کلیه همان طرف بسیار زیاد است، همچنین در ناهنجاری کلواک مجاری تناسلی و ادراری هر دو سوراخ خروجی مشترک دارند.

بنابر آنچه اشاره شد و به دلیل آنکه در کشور ما این رشته هنوز مورد توجه قرار نگرفته است، نویسندگان این اثر که رشته های تخصصی آنان مکمل یکدیگرند و در بالین با موارد متعددی از این بیماران برخورد داشته اند که مثال بارز آن دختر شیرخواری بود که به دلیل عفونت تب دار

مجاری ادراری بستری شده بود و به هنگام گذاشتن کاتتر ادراری مشاهده شد که پرده بکارت او فاقد منقذاست، و یا دختر نوجوانی که با درد و توده لگنی مراجعه کرده و در معاینه ناهنجاری و انسداد مجرای تناسلی او مشخص شد، این مشاهدات ما را برآن داشت تا این مجموعه را تهیه و تقدیم علاقمندان کنیم تا شاید سبب تسهیل تشخیص این بیماری ها توسط همکاران جوانتر شده و خدمتی ناچیز به نو نهالان و مادران آینده ی کشورمان باشد. این کتاب در شانزده فصل تهیه و تنظیم شده و تلاش عمدتاً پرداختن به جنبه های بالینی تشخیص و درمان این بیماری ها بوده است. در تدوین این اثر علاوه بر تجارب شخصی نویسندگان کوتشش شده تا از تازه ترین منابع منتشر شده نیز استفاده گردد. نویسندگان، این کتاب را به منظور استفاده متخصصان رشته ی بیماری های زنان و مامائی، متخصصین بیماری های کودکان، متخصصین کلیه و مجاری ادراری پزشکی عمومی و کارشناسان و کارشناسان ارشد رشته ی مامائی و سایر علاقمندان تهیه نموده اند. نشر به این کتاب حاضر نخستین چاپ این اثر است، به رغم تلاش فراوان بدون شک کاستی هایی خواهد داشت به تذکر بجای آن از طرف عزیزان و صاحب نظران موجب امتنان خواهد بود. در پایان از سرکار خانم دکتر زهرا بیگم موسوی دانشیار محترم گروه بیماری های پوست دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپوراهواز که فصل درماتولوژی این کتاب را باز بینی نمودند و همچنین سرکار خانم دکتر لیلا فیدان دانشیار محترم گروه بیماری های زنان و مامائی و فوق تخصصی نازایی دانشگاه علوم پزشکی تهران، سرکار خانم دکتر ناهید شهبازیان دانشیار محترم گروه بیماری های زنان و مامائی و سرکار خانم دکتر زهرا بیگم موسوی پزشکی جندی شاپوراهواز، سرکار خانم دکتر شهلا وزیری متخصص کودکان دانشیار محترم دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپوراهواز، جناب آقای دکتر کوروش ریاحی فوق تخصص بیماری های کودکان عضو محترم هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپوراهواز که متن کتاب را مطالعه نمود و در نصیح مطالب ما را یاری نمودند بسیار سپاسگزاری می شود. بالاخره، نویسندگان کدرانی سپاسگزاری ویژه ای از جناب آقای دکتر احمد بهروز دانشیار محترم گروه بیماری های زنان و مامائی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپوراهواز می نمایند، زیرا ایشان نه تنها مانند دیگر عزیزان متن کتاب را مطالعه کردند بلکه بلاعلاقه ویژه ای صفحه به صفحه ی کتاب را به دقت خوانده، ویرایش علمی و ادبی نموده و ما را در انتشار این اثر تشویق کرده اند.

دکتر آذر احمدزاده

استادیار گروه زنان و مامائی

دکتر علی احمدزاده

استاد گروه کودکان، بخش نفرولوژی

زمستان ۱۳۹۲

فهرست مطالب

فصل اول: جنین شناسی و تشریح دستگاه تولید مثل زنانه	۱
فصل دوم: تکوین بلوغ	۲۱
فصل سوم: بلوغ زودرس	۳۶
فصل چهارم: بلوغ دیررس (تاخیر بلوغ)	۶۹
فصل پنجم: اختلال در تمایز جنسی	۱۰۰
فصل ششم: عایندهی (ژنیکولوژی) کودک و نوجوان	۱۳۳
فصل هفتم: بیماری‌های پوستی ناحیه تناسلی خارجی و آکنه	۱۴۴
فصل هشتم: پرش و ونریزی تناسلی در کودکان	۲۱۶
فصل نهم: اختلالات عادت ماهانه در نوجوانان	۲۴۹
فصل دهم: سندرم تخمدان پلیستیک و هیرسوتیسم	۲۷۶
فصل یازدهم: بیماری‌های پوستی در کودکان و نوجوانان	۲۹۳
فصل دوازدهم: ویروس پاپیلوم تناسلی در نوجوانان	۳۲۶
فصل سیزدهم: درد مزمن لگن و اندومترئوز	۳۴۱
فصل چهاردهم: ناهنجاری‌های مجرای تناسلی	۳۷۵
فصل پانزدهم: توده‌های آدنکسی در نوزاد، کودک و نوجوان	۴۱۳
فصل شانزدهم: آسیب‌های تناسلی، تجاوز جنسی، بیماری‌های مقاربتی و سایر فوریت‌های ژنیکولوژی کودک و نوجوان	۴۳۴
اختصارات	۴۷۰
واژه یاب:	۴۷۴
تصاویر رنگی کتاب:	۴۷۸